

„A NAGYSZABÁSÚ ELŐADÁSOK UTÁN ÉLVEZEM A SZÍNÉSZI JÁTÉKRA ÉPÜLŐ RENDEZÉST”

BESZÉLGETÉS KOLTAY GÁBORRAL

Február 10-én mutatja be a Turay Ida Színház Az utolsó szerep című előadást Koltay Gábor rendezésében. A történelmi filmekből és nagyszabású szabadtéri előadásokból megismert rendező most Zilahy Lajos darabjából egy személyesebb hangvétellű előadást készít. A lapunknak adott interjúban mostani rendezéséről és józsefvárosi élményeiről is mesélt.

Nevét elsősorban történelmi filmek és nagyszabású szabadtéri előadások kapcsán ismeri a nagyközönség. Ehhez képest mennyiben más a mostani rendezése?

A több száz fős monumentális szabadtéri színházi előadások – mint legutóbb például az *Itt élned, halnod kell* című zenés játék a Hősök terén, vagy tavaly decemberben, az Arénában – alapvetően másfajta rendezői felfogást, színészvezetést igényelnek, mint egy kőszínházi előadás. Különösképpen igaz ez, ha az ember legbelsőbb érzéseit, gondolatait akarjuk feltárni, mint *Az utolsó szerep* című Zilahy Lajos darabban. Ilyen értelemben tehát nem a látványvilágra, hanem a rendkívül finom, érzékeny színészi játékokra kell koncentrálni. Annyi nagyszabású előadás után élvezem is ezt a színészi játékokra épülő rendezést.

Zilahy Lajos darabját Bajor Gizi főszereplésével 1935-ben mutatta be a Nemzeti Színház. Kiknek szól a darab ma? Mi teszi érdekessé a ma közönsége számára?

A kor ünnepelt színésznőjén kívül olyan jelentős művészek működtek közre a darabban, mint Uray Tivadar, Ódry Árpád vagy a korabeli magyar filmekből jól ismert Vaszary Piroska. Ódry egyébként a darab rendezője is volt. A 83 évvel ezelőtti ősbemutató mai újrafelfedezése két okból is fontos művészi vállalkozás. Egyrészt ráirányítja a figyelmet a két világháború közötti irodalmi és művészeti élet jeles személyiségére, Zilahy Lajosra, akit a közvélemény elsősorban a *Halálos tavasz* című regénye és az ebből készült film révén ismer. De ami legalább ilyen fontos, hogy a darab problematikája, emberi drámája ma is élő, eleven, fontos kérdéseket vet fel. Hogyan viszonyuljunk életünk drámai fordulataihoz, át kell-e értékelnünk a velünk történeteket, s ennek fényében milyen lelki, szellemi értékek fontosak, amelyekre életünk során olykor kevésbé figyelünk.

Mikor kezdődtek a próbák? Hogyan tudott együtt dolgozni a színészekkel?

Január elején kezdtük a munkát, s megfeszített tempóban dolgozunk, hogy a február 10-i bemutatóra elkészüljünk. Szerencsés helyzetben vagyok, mert nagyszerű színészekkel dolgozhatom. Az abszolút főszereplő Détár Enikő, akinek ez az alakítása – nem túl nagy kockázat részemről, ha azt mondom – színészi pályájának kiemelkedő állomása lesz. Ugyancsak jól ismerem a fontosabb szerepek alakítóit, köztük

Győri Pétert, Benkő Pétert vagy Nyíró Beát, akikhez régi munkakapcsolat fűz, hiszen az egykori Thália Színház utolsó bemutatója, a 250-szer játszott *Mindhalál*ig Beatles sikerének részesei voltak. De örülök, hogy olyanokkal is együtt dolgozhatok, akiket eddig csak a nézőtérről figyelhettem. Így Sztárek Andreával, vagy az egyik főszerepet alakító nagyszerű fiatal színésszel, Pásztor Mátéval és a többi szereplővel: Boros Zoltánnal, Cservenák Vilmossal, Kovács Dézivel, Lovas Emíliával, Merk Lászlóval, Szántó Szendrával, Valánsik Péterrel és H. Varga Tamással. Darvasi Ilona igazgató asszonytól kiváló „testreszabott” szereposztást kaptam. Sokat köszönhetek közvetlen munkatársamnak, Vass János Pál asszisztensnek.

Hogyan került kapcsolatba Turay Ida Színházzal? Esetleg további rendezéseket is vállal itt?

A színház vezetője, Darvasi Ilona kért fel a rendezésre, amelyet örömmel vállaltam. Ha sikerül színvonalasan megoldanom ezt a feladatot, és a továbbiakban is bíznak bennem, szívesen dolgozom ezzel a lelkes, és a szó nemes értelmében a színház iránt alázatos társulattal.

Mennyire ismeri Józsefvárost? Milyen személyes emlékek, élmények kötik a kerülethez?

Mindenekelőtt az jut eszembe, hogy a Rókus Kórházzal szemben az évtizedekig Bátya Étteremnek nevezett vendéglő a háború előtt anyai nagyszüleim tulajdonában volt. Ehhez nagyon sok családi legendárium fűződik. Aztán négy évig a szomszédos Színház- és Filmművészeti Főiskola hallgatója voltam. Azt hiszem, hogy a sokarcú kerület több jellegzetes részletét ismerem. Nemcsak azért, mert a főiskola előtt, egykori építészhallgatóként többször megfordultam a kerület akkor még meglehetősen romos, mára már gyönyörűen felújított részein, de később különböző filmjeimhez is sokszor adott háttér Józsefváros. Így aztán különösen jól ismerem az '56-os Corvin köz környékét, az egykori Köztársaság teret, de sok más helyszínt is említhetnék. Kedves emlékeim fűződnek a színházzal szemben, a mai Kálvária téren már nem létező szabadtéri színpadhoz is, ahol több koncertet, színházi előadást is láttam. Apai nagyszüleim a Népszínház utcában laktak, ahol gyakorta megfordultam, így a nagy bérházak világát is jól ismerem. Éppen ezért jó érzéssel tölt el ez a hatalmas fejlődés.